

PREDGOVOR

Kroz komunikaciju sa našim pretplatnicima, i to u periodu od skoro 17 godina, često smo se susretali sa njihovim pitanjima vezanim za inspeksijske nadzore inspektora nadležnih za različite oblasti, ali *ubedljivo najviše u vezi sa poreskom kontrolom*.

● Poreski obveznici – kao subjekti poreske inspeksijske kontrole - konstantno su imali *nedoumice u vezi sa postupanjem inspektora*, pored ostalog, **nisu znali šta inspektor može a šta ne može da im kontroliše, šta od dokumentacije može da im traži na uvid a šta ne**, itd. Naročito su negodovali zbog obimnosti dokumentacije koju im obično inspektori traže prilikom kontrole, i smatrali su da „*inspektori uvek izmišljaju neki dodatni papir koji im fali, samo da bi im napisali novčanu kaznu*”. Nekada su ove njihove primedbe opravdane, međutim, **u većini slučajeva inspektori stvarno imaju ovlašćenja da vrše uvid u zaista brojne evidencije, dokumente, akte i sl.**, koji ne moraju uvek da budu direktno zasnovani na propisima koji uređuju poresku oblast (npr. *poreski inspektor Vam može tražiti Knjigu odluka društva*, kako bi proverio *odluke* koje ste kao poslodavac donosili *o isplati nekih primanja zaposlenima* (koja nisu zarada) a po osnovu čije isplate ste (kao poslodavac) *koristili neoporezivi iznos* – to je sasvim opravdan i logičan zahtev poreskog inspektora, iako se predmetne odluke donose na osnovu *Zakona o radu*). Dakle, u praksi je čest slučaj da poreski obveznici, kao subjekti poreske kontrole, **nisu dovoljno upućeni u propise**, i novine u propisima. Takođe, problem je i u tome što **nije uvek jasno i taksativno navedeno šta sve od dokumentacije moraju imati, ili u kojoj formi**.

Zato se često dešavalo **u praksi** da, sasvim opravdano iz ugla zakonodavaca, države i inspektora, poreski obveznici budu **kažnjeni visokim novčanim kaznama**, a često i uz druge sankcije. Imajte u vidu da, za neposredovanje odgovarajuće dokumentacije poreski inspektori mogu izreći **kazne i do 2.000.000 din!**

Iz tog razloga, **u Glavi I** ovog priručnika dajemo objašnjenja o dokumentaciji koju kontroliše poreski organ u postupku poreske kontrole. Treba imati u vidu da **svaki dokument** koji vam zafali, svaka poreska prijava koju niste podneli, ili je niste podneli u propisanom roku ili na propisani način, ili je niste ispravno popunili, svaki obrazac koji nemate, ili ako obrazac nije u

skladu sa važećim propisom, ili ako nije popunjen na propisani način ili ako mu fali neki podatak i slično, **sve to, svaka od ovih stavki posebno može biti potencijalna „zamka”** u koju ćete se „uhvatiti” svojom greškom – jer *Poreska uprava* će biti u pravu kada vam kaže: „Mi vam tražimo samo ono što je propisano, a vi treba da se uputite u poreske propise koji se na vas odnose...”. **Posledice** toga mogu dovesti do **plaćanja visokih kazni**, o čemu, pored ostalog, pišemo u *Glavi II ovog priručnika*.

- Imajući u vidu navedeno, kao i da **svaki element u nekoj odredbi poreskog propisa ili akta** koja propisuje vreme, mesto i način izvršenja poreske obaveze, kao i obveznika koji je dužan da tu obavezu ispuni, **može biti potencijalna „zamka”** – jer **ako ne ispunite ono što je propisano**, u mnogim slučajevima **može imati za posledicu plaćanje visokih kazni**, koje mogu dostići iznose i do 2.000.000 din., pa, u nekim slučajevima, čak i više (kazne koje se propisuju u određenom procentu od iznosa dugovanog poreza koji se utvrdi u poreskoj kontroli), o čemu detaljno pišemo u *Glavi II* priručnika. Na primer, *čl. 177. ZPPPA*, pored ostalog, propisuje: „*Poreski obveznik – pravno lice koji ne podnese poresku prijavu, ali plati porez u zakonom propisanom roku, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom u visini od 100.000 do 2.000.000 din., a preduzetnik novčanom kaznom u visini od 50.000 do 500.000 din.*”! Ili, na primer, prema *čl. 178b st. 3. ZPPPA*: „*Izuzetno od navedenog, poreski obveznik koji ne izvrši popis akciznog proizvoda u skladu sa poreskim zakonom kazniće se za prekršaj novčanom kaznom u visini trostruke vrednosti ukupnog prometa tog akciznog proizvoda koji je ostvario u prethodnih šest meseci, uz kaznu za odgovorno lice u pravnom licu u iznosu od 10.000 do 100.000 din.*”!

U *Glavi II* dajemo **prikaz kazni i sankcija** koje sleduju onima „**koji padnu u zamku**” time što nisu postupali u skladu sa propisanim obavezama koje su dužni da ispune kao poreski obveznici.

- U *Glavi III*, u prvom odeljku, pišemo o ostvarivanju **prava na odlaganje poreskih obaveza nezvezano za COVID-19**, dakle, o **moogućnosti i načinu na koji da odložite plaćanje poreskih obaveza**, i to, po osnovu **SVIH poreskih oblika**, koja je **postojala i pre pandemije, a postojaće i nakon nje**. Ovo pravo utvrđeno je odredbama *Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji*, kao i odgovarajućom *Uredbom*, a odlaganje se može ostvariti za **sve vrste javnih prihoda** (npr. po osnovu: **poreza na dobit** pravnih lica, **PDV-a**, **poreza na zarade**, **poreza na dohodak građana**, **poreza na imovinu**, **lokalnih ko-**

munalnih taksi, doprinosa za socijalno osiguranje...), ali i za *sporedna poreska davanja* po osnovu javnih prihoda (kamata i troškovi prinudne naplate poreza). Pri tom, pravo mogu ostvariti svi poreski obveznici koji ispunjavaju propisane uslove (pravna lica, preduzetnici i druga fizička lica).

Drugi segment ove glave odnosi se na **odlaganje plaćanja poreza i doprinosa usled COVID-19**. Iako možda mislite da je ova tema izgubila na aktuelnosti, ipak bi trebalo da **proverite da li ste zaista imali pravo na odlaganje** poreskih obaveza u sklopu „Covid” mera države tj. u skladu sa *Uredbom i Zaključkom* – **ukoliko niste imali pravo na odlaganje**, možete upasti u „zamku”, jer ćete **morati da platite i porez i doprinose koje ste neosnovano odložili, ali i kamatu** na ta sredstva. Takođe, može se desiti da **izgubite pravo na odlaganje** plaćanja obaveza po osnovu poreza i doprinosa u sklopu državne pomoći usled COVID-19, **što će poreski organ** bez posebnog sprovođenja poreskog postupka **evidentirati** u poreskom računovodstvu, **i onda Vam ta obaveza dospeva danom gubitka prava** na odlaganje plaćanja. Nadležni poreski organ sprovodi postupak **redovne i prinudne naplate** nad preostalim neplaćenim iznosom rata iz reprograma poreza, shodno odredbama *ZPPPA*.

Slično, u *trećem segmentu* ove glave nalaze se objašnjenja **kako da izbegnete „zamke” mogućeg gubitka prava** na direktna davanja u *sva tri kruga državne pomoći* usled COVID-19, kao i gubitka prava na odlaganje poreza i doprinosa u *prva dva kruga*. Verovatno ćete pomisliti: „mi smo već ostvarili pravo na tu pomoć”, međutim, *s jedne strane*, treba imati u vidu da *korišćenje direktnih davanja iz trećeg kruga pomoći i dalje traje*, a *s druge strane*, vrlo je važno i da **proverite da li ste uopšte imali pravo** da koristite predmetne pogodnosti u *prva dva kruga*. Naime, **poreski organi će i dalje kontrolisati da li su subjekti imali ili izgubili pravo** da koriste pomoć države. Izuzetno je važno da **uočite razloge i situacije koje za rezultat mogu imati gubitak prava** na direktna davanja i odlaganje poreskih obaveza. *Zašto? Zato što su direktna davanja isplaćena gotovo svim privrednim subjektima, pa čak i onima koji nisu imali prava na njih*. Pri tom, **ako SAMI utvrdite da niste imali pravo** na te pogodnosti, **ili da ste ih izgubili**, moraćete samo da vratite sredstva, platite odložene fiskalne obaveze i kamatu. Ali važno je **da to uradite sami, PRE poreske kontrole!** Jer **ako vam Poreska inspekcija to isto utvrdi**, pored svega navedenog, **platićete i kaznu!** Po osnovu *direktnih davanja* ove kazne mogu biti u visini od **30–70%** primljenih direktnih davanja, a ne manje od **500.000 din. za pravno lice**, odnosno **100.000 din. za preduzetnika**. Kada je u pitanju *odlaganje plaćanja javnih prihoda* kazne su u visini od **20–50% iznosa odloženih** fiskalnih obaveza, a ne manje od **250.000 din. za pravno lice**, odnosno **50.000 din. za preduzetnika**. Pri tom, u oba slučaja se kažnjava i odgovorno lice u pravnom licu.

Pored navedenog, u treću glavu smo uključili i korišćenje pomoći države po osnovu **Programa subvencija za podršku ugostiteljskoj i turističkoj privredi zbog poteškoća usled COVID-19.**

● Imajući u vidu sve navedeno, jasno je da se **u praksi** javlja **dosta nedoumica i problema, koji su prave „zamke”** za one poreske obveznike koji nisu upućeni u poreske propise. Tako se i kod naših pretplatnika neprestano i često javljaju takve „rizične situacije”, koje mogu biti skupo plaćene ako se ne postupi na pravi, propisani način.

Iz tog razloga, u **Glavi IV** dajemo **pregled mnogih situacija iz prakse – potencijalnih poreskih „zamki” koje su ispravno rešene uz pomoć i savet naših stručnih saradnika**, a Vama mogu biti od velike koristi – jer se isti ili vrlo slični problemi ponavljaju kod mnogih poreskih obveznika. Na taj način ćete saznati kako da te „zamke” i izbegnete.

Pored važećih odredaba u propisima koje važe od ranije, u Priručniku se skreće pažnja i na neke od poslednjih novina u propisima, kao i na česte greške koje obveznici čine u praksi.

Hteli smo da izađemo u susret nedoumicama i problemima naših pretplatnika, kao i da sve poreske obveznike upozorimo na potencijalne „zamke”, koje su zaista brojne, i time im uštedimo novac, vreme, ali i poslovni ugled, time što ćemo im omogućiti da spreče greške i plaćanje kazni, a iz tog našeg nastojanja proistekao je ovaj Priručnik.

Naši stručni saradnici, koji raspolažu dugogodišnjim iskustvom u relevantnim posebnim poreskim oblastima, **su u ovom priručniku objasnili sve što Vam je potrebno kako biste se sačuvali od poreskih „zamki”.**

*Urednik,
Milica Tričković*